

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**АВТОРСЬКА ТЕЛЕВІЗІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА. ВІДЕОНАРИС
«ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ»**

Студента IV курсу, групи 4Ж
Освітньої програми *Журналістика*
Галузі знань *06 Журналістика*
Спеціальності *061 Журналістика*
Ступеня вищої освіти *бакалавра*
Миронюка Арсена Руслановича

Науковий керівник: Слотюк П. В.
доцент, кандидат історичних наук

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

Вінниця – 2024

АНОТАЦІЯ

Миронюк А.Р. Авторська телевізійна журналістика. Відеонарис «перлина гуцульського краю». Спеціальність 061 Журналістика. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця 2024.

Впродовж певного періоду часу телебачення було основним засобом споживання інформації суспільством. Телевізійна журналістика, як засіб масової інформації є дієвою насамперед через спосіб її сприйняття. У таких реаліях жанр відеонарису, як авторської телевізійної журналістики знаходиться у виграшному становищі, адже його відносно невелика тривалість дозволяє викласти усю найважливішу інформацію, при цьому не перенавантажуючи глядача. Окрім цього, відеонарис, як жанр журналістської творчості є наближеним до художнього твору, що створює значно більше творчих можливостей для автора.

Кваліфікаційна робота «Авторська телевізійна журналістика. Відеонарис «Перлина гуцульського краю» розроблялася для подальшого використання у краєзнавчій та культурно-просвітницькій сфері. Мотиваційною основою для виконаної роботи були краєзнавчі відомості, які потребують осучаснення. Основним завданням продукту є осягнути та переповісти історію міста, у якому тісно пов'язані і галицька і гуцульська культури.

Ключові слова: галицька і гуцульська культура, авторська телевізійна журналістика, жанр відеонарису.

ANNOTATION

Myroniuk. A. R. Author's television journalism. Video essay "Pearl of the Hutsul region". Specialty 061 Journalism. Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia 2024.

For a certain period of time, television was the main means of information consumption by society. Television journalism, as a means of mass information, is effective primarily because of the way it is perceived. In such realities, the video narrative genre, such as original television journalism, is in a winning position, because its relatively short duration allows you to present all the most important information without overloading the viewer. In addition, the video essay, as a genre of journalistic creativity, is close to a work of art, which creates much more creative opportunities for the author.

Qualification work "Author's television journalism. The video essay "Pearl of the Hutsul region" was developed for further use in the field of local history and culture and education. The motivational basis for the performed work was local history information that needs to be updated. The main task of the product is to understand and retell the history of the city, in which Galician and Hutsul cultures are closely connected.

Keywords: Galician and Hutsulian culture, author's television journalism, genre of video essay.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА

ЗАПИСКА.....5

1.1. Теоретична база.....5

1.2. Обґрунтування проєкту.....7

1.3. Мета і завдання роботи.....7

1.4. Джерела фактів.....8

1.5. Технічні програмні засоби.....8

1.6. Сфера застосування.....9

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВІДЕОНАРИСУ «ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ».....10

2.1. Структура відеонарису.....10

2.2. Хронометраж.....11

2.3. Звуковий супровід.....11

2.4. Фото а відеоряд.....11

2.5. Ідейно-смісловий задум.....12

2.6. Специфіка аудиторії..... 12

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ13

IV. СЦЕНАРІЙ ВІДЕОНАРИСУ «ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ»15

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1 Теоретична база

Зі стрімким розвитком інформаційних технологій телевізійні жанри журналістики стали актуальними не тільки в контексті телебачення, а і в контексті інтернет-журналістики. Для інформаційного простору характерна постійна боротьба за рейтинги та глядацьку аудиторію. Якщо раніше ця боротьба велася тільки між традиційними ЗМІ і головними конкурентами телеканалів були інші телеканали, то сьогодні у конкуренцію вступили численні онлайн-видання, різноманітні контент-мейкери та навіть блогери. Внаслідок боротьби за увагу глядача значного розвитку в інформаційній сфері набуває саме авторська тележурналістика, головною особливістю якої є індивідуальний підхід автора до створення продукту. На відміну від традиційної телевізійної журналістики, авторські проєкти наголошують на особистості журналіста та його суб'єктивному ставленні до подій. Дослідженням авторської тележурналістики займалися: А. Лісневська, Л. Борис, В. Федоренко, О. Гресько, А. Мирко З. Дмитровський, І. Венгер та інші. Така зацікавленість у дослідженні авторської тележурналістики зумовлена її особливостями, які дозволяють автору взаємодіяти з багатьма інструментами задля досягнення мети.

В одній з робіт Л. Борис «Авторське телебачення як популярний напрямок телевізійного дискурсу» представлено думку, що авторські програми привертають увагу глядача харизматичною постаттю ведучого, який через самопрезентацію розкриває особисте ставлення до тих, чи інших подій [с. 90, 1]. Отже, журналіст-автор є головним творцем концепції програми, яка вирізняється оригінальним способом подачі матеріалу та дає можливість творцю донести до аудиторії свою позицію. За останні тридцять років сегмент авторського телебачення в Україні пройшов довгий шлях на якому були як підйоми, так і занепади. Якщо на початку 90-х років воно було більш експериментальним та виступало майданчиком для самореалізації

авторів, то зараз це вже вагома складова медіасфери, яка має свої важелі впливу на суспільство. Відтак у своїй роботі «Авторська журналістика як інструмент міжнародних відносин» О. Гресько зазначає, що авторська журналістика викликає у аудиторії більше довіри, оскільки за достовірність інформації відповідає конкретна людина [с.39, 2]. Сьогодні журналісти, які створюють авторські телепрограми є не тільки авторами, вони зазвичай посідають певне місце у списку лідерів думок, які формують настрої громадськості та транслиують своє бачення на найважливіші події. Для створення корисного та успішного телепроєкту автор повинен відповідати певним вимогам, серед яких можна виділити особливу роботу з фактами, яка полягає у особистій їх інтерпретації та поясненні.

Жанр відеонарису є популярним та доцільним у контексті авторської тележурналістики. Такий жанр особливий своїм гнучким форматом, що дозволяє автору використати найбільш доречні, на його думку, інструменти для створення матеріалу. Відеонарис може бути спрямований на висвітлення певних подій, розкриття образу людини, опис побуту, або звичаїв регіону. Структурно відеонарис може створюватися як синтез інших жанрів: репортажу, документального кіно, звіту, що вкотре свідчить про творчу свободу та багатогранність жанру. Зокрема З. Дмитровський у своїй публікації «Відеонарис як головний жанр журналістики» переконує, що специфічна особливість відеонарису – збагачення слова зримим образом, тобто візуальний образ у відеонарисі часто – не потребує словесного доповнення [с. 160, 3].

Однією із головних функцій відеонарису як жанру авторської тележурналістики є розширення зображальних можливостей крізь призму авторського бачення, у зв'язку з чим чітко окреслюється і головне його завдання – демонстрація і пояснення нових, важливих, невідомих явищ, постатей, чи подій. Авторська програма створюється внаслідок особистого творчого процесу, тому їй немає місця у категоріях маскультури. І. Венгер у

своєму матеріалі «Авторські програми у контексті комерційного телебачення» переконує, що внаслідок поєднання декількох жанрів та функцій у авторській телепрограмі ми отримуємо абсолютно новий формат [4, 172]. Саме цей формат дозволяє журналісту-автору використовувати безліч порівнянь, метафор, особистих вражень та спостережень. Такі елементи надають матеріалу атмосферності та колоритності, якої подекуди бракує традиційній журналістиці.

1.2 Обґрунтування проєкту

Авторські телепроєкти на тему культури у жанрі відеонарису сьогодні є не надто популярними на інформаційному ринку. Сьогодні для висвітлення подій та культурних особливостей певного регіону журналісти вдаються до тревел-журналістики, суть якої полягає саме у інфотейнменті – утриманні уваги глядача за допомогою розважальної форми програми, в той час як у жанрі відеонарису розважальна функція стоїть на задньому плані.

Актуальність проєкту полягає у його унікальності в умовах сучасного інформаційного простору, адже більшість матеріалів у жанрі відеонарису на тему культури – втратили свою актуальність із плином часу.

Апробація результатів дослідження. Наукова стаття «Особливості та перспективи авторського телебачення в Україні в період становлення незалежної держави» опублікована у збірнику наукових статей кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю «Журналістика й мистецтво слова»: збірник наукових статей / Гол. редактор Т. О. Цепкало; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця, 2024.

1.3 Мета і завдання роботи

Метою роботи є створення відеонарису «Перлина гуцульського краю», щоб дослідити культурні особливості прикарпатського міста Коломия, популяризувати бренд міста як «Столиці Гуцульщини» та актуалізувати краєзнавчі дослідження з точки зору сучасної телевізійної журналістики.

1.4 Джерела фактів

Для створення сценарію відеонарису «Перлина гуцульського краю» автором досліджувались роботи: «Коломиезнавство. Нариси з історії Коломій», «Місто в легендах та переказах», «Енциклопедія Коломийщини» істориків та краєзнавців Івана Монолатія та Степана Андрійшина. Детально досліджувались роботи Василя Нагірного, які зібрані на його особистому сайті-форумі mistokola.at.ua. Також з метою збору інформації було відвідано Музей писанкового розпису та Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття.

1.5 Технічні та програмні засоби

Процес створення відеонарису передбачає використання різноманітного програмного та технічного обладнання. Відеозйомка матеріалу відбувалась за допомогою камер смартфонів iPhone 12 Pro, iPhone 13 Pro Max та моноподу-триноги Носо K18, який слугував штативом. Для запису закадрового голосу ведучого та гідів використовувався мікрофон-петличка BOYA BY-M1. Монтаж відбувався за допомогою ноутбука AsusVivobook 16 та навушників AKG-52. Серед програмного забезпечення, яке використовувалось під час створення проєкту були: GarageBand – програма для запису аудіодоріжок та їх простого редагування; Apple iMovie – мобільна програма для відеомонтажу; Sony Sound Forge – програма для обробки та чищення звуку. Головним програмним забезпеченням для монтажу був Adobe Premiere Pro 18 – професійна програма та відеомонтажу, за допомогою якої можна створювати якісні відеоматеріали, однак вона потребує досвіду та

вміль роботи із нею.

Кадри відеонарису фільмувались у форматі IMG, на ширококутну камеру з роздільною здатністю 1920 на 1080 пікселів, або Full HD. Готовий відеоматеріал подається у форматі файлу IMG з частотою 30 к/с. На етапі пост-продакшну відеоматеріал було відредаговано за допомогою Davinci Resolve, програми, яка дозволяє редагувати колірну гаму без шкоди для якості відео.

1.6 Сфера застосування

Відеонарис «Перлина гуцульського краю» створений першочергово для використання в культурно-просвітницькій діяльності. Однак, він також може нести комерційний характер. Коломийська міська рада разом з управлінням культури та туризму можуть опублікувати відеоматеріал з метою створення туристичної візитівки міста і приваблення нього туристів. Проєкт може транслюватись на телеканалах як регіонального так національного рівня, що сприятиме зросту обізнаності глядача про історію та особливості прикарпатського регіону країни.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ ВІДЕОНАРИСУ «ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ»

2.1 Структура відеонарису

Відеонарис «Перлина гуцульського краю» має на меті розповісти та показати історію та культуру міста Коломия, яке володіє великим туристичним потенціалом. Для спрощеного викладу інформації відеонарис поділений на 3 основних розділи. Кожен розділ містить у собі декілька епізодів, які створені для структуризації поданої інформації.

У першому розділі глядач дізнається про загальну історію міста Коломия у різні часові періоди. Він містить такі епізоди:

1. Перша згадка

Розповідь про історію міста за часів Рус України, про його торговельне минуле та численні напади на нього.

2. Європейський період

Період під владою Польщі та Австро-Угорської імперії, під час якого Коломия розвивалась не тільки як торговельний центр, а і військове містечко.

3. Міжвоєнний період

Складний період численних розграбунків та знищень міста, час, коли частка національного населення міста значно змінилась.

4. Період радянської окупації

Про період історії Коломиї аж до 1990-х років, коли з маленького і затишного європейського містечка вона почала перетворюватися на радянське індустріальне місто.

У другому розділі у глядача буде змога ознайомитись із головними архітектурними пам'ятками міста, дізнатись про їх історію та їх роль у історії. Інформація структурована за наступними епізодами:

1. Площа Відродження

Розповідь про головну площу міста, яка і до сьогодні є лише тінню своєї колишньої колоритності та величі

2. Ратуша

Про першу будівлю магістрату, історію її зведення

3. Театральна вулиця

Найзатишніше вуличка міста, дух якої просякнутий старовинною європейськістю

4. Костел святого Ігнатія Лайоли

Про неоготичний храм лицарів папських, ченців-єзуїтів

5. Площа Героїв (Площа Скорботи)

Розповідь про місце, яке і досі не має чіткого значення та духу для коломиян

6. Коломийська філармонія імені Олександра Козаренка (Сокіл)

Легендарна будівля польських Соколів, яка знайшла своє нове життя у музиці

Третій розділ має на меті розповісти та показати глядачам, чому Коломия йменується Перлиною гуцульського краю завдяки відеоекскурсіях по славнозвісних музеях міста. Містить такі епізоди:

1. Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського

Екскурсія найбільшим музеєм Галичини та Гуцульщини.

2. Музей писанкового розпису

Відеоекскурсія по єдиному в світі музею Писанки, який гримить своєю славою на увесь світ.

Закінченням відеонарису є загальний план міста, прощальні слова ведучого та титри.

2.2 Хронометраж

Хронометраж відеонарису «Перлина гуцульського краю» складає 30 хвилин. Впродовж них глядач зможе ознайомитись із культурою, архітектурою та історією міста Коломия, а також усвідомити багатонаціональне минуле нашого міста, яке і сьогодні проглядається у його архітектурі, звичаях та менталітеті.

2.3 Звуковий супровід

У відеонарисі використовуються як художні так і природні звуки. Шуми, записані в умовах міста, авторське закадрове озвучування та озвучування працівників музею. Окрім цього присутнє і музичне оформлення, головним завданням якого є створення атмосфери та передача гуцульського колориту. Композиції, використані у якості музичного супроводу були завантажені з фонотеки «YouTube Studio», тому захист авторським правом на них не поширюється.

Серед використаних композицій є наступні:

1. Аркан – Даниїл Варфоломєєв з Оркестром «Пролісок»
2. Гуцулка – Ансамбль імені Вірського
3. Галицька Барвиста – Народний Оркестр «Намисто»
4. Кедь ми прийшла карта – Плач Єремії

Та інші.

2.4 Фото та відеоряд

В основі відеонарису лежать відеокадри будівель, архітектурних пам'яток, вулиць, монументів, площ та експонатів музеїв. Також використовуються багато фотоматеріалів та документацій, які були досліджені та ідентифіковані Василем Нагірним та Іллею Криворучко. Завдяки якісному відеомонтажу динамічні та статичні матеріали були гармонійно поєднані і інформаційно доповнюють одне одного у «Перлині гуцульського краю». Фотоматеріали взяті з архіву Коломийського краєзнавця, журналіста та дослідника Василя Нагірного, який займався дослідженням історії «Міста Кола» ще з 1990-х років. Найдавніші архівні фото датуються другою половиною XIX ст. і належать колекції Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського.

2.5 Ідейно-смісловий задум

Відеонарис «Перлина гуцульського краю» є авторським матеріалом з повністю оригінальним сценарієм, головне значення якого – зацікавити глядача історією та культурою міста Коломиї, задля відвідування ним міста у туристичних цілях. На формування ідеї автора відеонарису вплинула глибока та різнобарвна історія рідного міста, яка, на суб'єктивну думку автора, перестала достатньо висвітлюватись і у місцевих ЗМІ і серед населення міста. Також важливим чинником формування ідеї виступило бажання створити матеріал, аналогів якому не створювали вже близько десяти років.

2.6 Специфіка аудиторії

Цільовою аудиторією авторського відеонарису «Перлина гуцульського краю» є здебільшого люди, у сферах інтересів яких є культура та історія. Основними рисами потенційного глядача можуть бути: активна громадянська позиція, любов до рідного краю, любов до подорожей та зацікавленість у культурі та історії. Продукт може бути цікавий історикам, краєзнавцям, працівникам культури, викладачам, або пересічним громадянам.

Також відеонарис «Перлина гуцульського краю» може використовуватись у навчальних цілях серед здобувачів середньої освіти, здобувачів вищої освіти та просто людям, які самостійно цікавляться краєзнавством, чи відвідують тематичні факультативи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійшин С. Вулиці старовинної Коломиї. Коломия, 2017. 448 с.
2. Бабак Я. В. Тенденції в розвитку сучасної тревел-журналістики в Україні. Наукові дослідження українського медійного контенту : соціальний вимір. 2017. № 2. С. 8-10
3. Білоус О. Основні методичні засади функціонування інформаційних теле- і радіожанрів. *Теле- та радіожурналістика*. 2020. № 19. С. 95–112.
4. Борис Л. Авторське телебачення як популярний напрямок телевізійного дискурсу. *Актуальні проблеми сучасного журналістикознавства*, м. Львів, 23 серп. 2022 р. Львів, 2022. С. 90–91.
5. Венгер І. Авторські програми в контексті комерційного телебачення. *Теле- та радіожурналістика*. 2014. № 13. С. 169–175.
6. Гресько О. Авторська журналістика як інструмент міжнародних медіакомунікацій. *Діалог:медіа-студії*. 2016. № 22. С. 38–51.
7. Дмитровський З. Відеонарис як головний жанр телепубліцистики. *Вісник львівського університету. журналістика*. 2007. № 31. С. 156–165.
8. Дмитровський З. Телепубліцистика: генезис та характерні особливості теленарису. *Тележурналістика: на шляху творення власної традиції*. 2007. С. 75–83.
9. Ковтун Т. В. Авторська програма на телебаченні // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Авторська програма на телебаченні](https://vue.gov.ua/Авторська_програма_на_телебаченні) (дата звернення: 2.06.2024).
10. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика. Т. 62 / За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ, 2019. 234 с.
11. Монолатій І. Коломиєзнавство. Нариси з історії Коломиї. Коломия : Видавничо-полігр. т-во "Вік", 2016. 336 с.

12. Нагірний В. Місто Кола -- спадок предків. *Персональний сайт Василя Нагірного*. URL: <https://mistokola.at.ua/> (Дата звернення: 1.06.2024).
13. Печеранський І. Характеристика жанрів тревел-журналістики. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2019. Т. 2, № 1. С. 37–39.
14. Романюк О. С. Телевізійний дискурс як інтерактивний спосіб мовленнєвої взаємодії / О. С. Романюк // *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія*. – 2018. – Вип. 1. – С. 86-89.
15. Федоренко В. Авторська програма – обличчя вітчизняного телебачення. *Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2018. № 1. С. 5–17.
16. Федоренко В. Роль громадянської позиції ведучого в авторських програмах. *Вісник Харківського Національного Університету. Соціальні комунікації*. 2018. № 13. С. 53–61.
17. Шоріна А. Ю. Авторське телебачення: жанрові форми та різновиди : автореф. дис. канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.04. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2008. 17 с.

IV. СЦЕНАРІЙ ВІДЕОНАРИСУ «ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ»

ПЕРЛИНА ГУЦУЛЬСЬКОГО КРАЮ

РОЗДІЛ I. КОРОТКА ХРОНІКА

Перша згадка

Автор:	Хтось називає це місто «Воротами до Карпат», через близьке розташування до гір, а хтось просто називає її «Містом понад Прутом». Вона неймовірно колоритна, надзвичайно красива та самобутня. На сторінках її історії Ви знайдете і моменти радощів та тріумфу, і моменти розпачу, які залишать на серці тяжкий слід. Це – перлина гуцульського краю. Це – Коломия.	<i>Загальний план міста.</i> <i>Кадри культових об'єктів</i> <i>Коломиї</i>
	<i>«Місто, про яке йтиме мова, не надто велике, його велич таїться головно в історії, непорушних традиціях та особливій ментальності мешканців ... оточене зусібіч супутниковими передмістями, кожне з яких має своє неповторне обличчя, характер, історію, та щонайважливіше –</i>	<i>Цитата введена художнім шрифтом на екран</i>

	<i>специфічну психологію й усталені звичаї мешканців»</i> <i>Роман Іваничук</i> <i>«Торговиця»</i>	
	Перша писемна згадка про Коломию у Галицько-Волинському літописі датується 1241 роком. Там Коломия згадувалась як головний центр збуту покутської солі, яку у своєму ж «Описі України» згадує Гійом де Боплан. Втім дослідники коломийської історії вважають, що Коломия починалася як фортеця, яка існувала вже у середині XII століття. Вона була частиною Попрутської оборонної лінії, яка охороняла один із найголовніших торгівельних шляхів – Берладську дорогу, яка вела з Галича на Волощину і за Дунай. Як припускають археологи, під час монголо-татарської навали Коломийська фортеця, ймовірно, була спалена у 1259 році.	<i>Фотоматеріали з архіву коломийських краєзнавців та Коломийської міської бібліотеки.</i> <i>Поодинокі кадри міста</i>

	Історик та краєзнавець Іван Монолатій стверджує, що це – найдавніші відомості про Коломию, які вдалося відшукати, і навряд чи вдасться достеменно дослідити, що ж було з містом над Прутом раніше.	
--	--	--

Європейський період

Автор:	У середині XIV століття, після встановлення влади Королівства Польського Коломийську фортецю було відновлено, проте укріплення тепер розташовувалось на місці сучасної ратуші. В історичних джерелах це місце має назву «Старий двір». Приблизно у той самий час настав розквіт міста: воно отримало Магдебурзьке право. У Коломії почали відкривати майстерні та цехи, з'явилися ткачі і шорники, ювеліри та пивовари. Та розквіт міста тривав недовго: 1498 Коломия була зруйнована османами та волохами, які рухались на захід. З того часу вони розграбовували місто ледь не щороку, доки у 1589 році не знищили і саме поселення і його мешканців. У	
---------------	---	--

	Польських хроніках про цей період пишуть так: «Місто татарами спалене, з ґрунту знесене, а люди з нього вибрані...» Вже в 1620-х роках Коломию почали відбудовувати північніше, ближче до теперішнього центру міста. Там і розмістили нове укріплення на пагорбі, що і допомогло тамтешньому населенню захиститись від чергової татарської навали. За стінами цього ж укріплення від загону повстанців Семена Височана у 1648 році ховалася польська шляхта. З того ж часу активізувався опришківський рух. Коломияни багаторазово ставали свідками суду над опришками, яких самі і підтримували, протестуючи проти панського гніту. З 1772 року після поділу Речі Посполитої і відходу Коломії до Габсбургів місто почало перетворюватись з торгівельно-промислового центру на військове містечко. На околицях Коломії почали виникати німецькі колонії, а австрійська влада побудувала шість військових казарм та декілька порохових складів. У місті зосередили	
--	---	--

	велику кількість війська та створили близько сімдесяти карних загонів, зокрема для боротьби з опришківським рухом. Завдяки австро-німецькому протекторату економічна ситуація на Галичині і зокрема в Коломиї почала покращуватись, зародились капіталістичні відносини, відкрились акціонерні та приватні підприємства та вступило в дію перше залізничне сполучення. На фоні економічного злету та скасування панщини значними стали і досягнення коломийського українства: почали виступати театральні трупи, відкрилася читальня та була створена Коломийська окружна Руська рада. Не в останню чергу завдяки ідейному натхненню Руської Трійці. А згодом відчинились і двері Коломийської української гімназії та Коломийської жіночої семінарії. Місто жило буремним та надзвичайно різноманітним культурним життям, але воно й не дивно: серед мешканців Коломиї зачну частку складали поляки, німці і євреї.	
--	---	--

Міжвоєнний період

Автор:	28 травня 1914 року, напередодні Першої світової війни, у центрі міста	
---------------	--	--

	Коломия відкрили скромне погруддя Тараса Шевченка. Подейкують, що святкування з цієї нагоди розтягнулося на два дні. На жаль, самий пам'ятник простояв у центрі міста трохи більше ніж три місяці: окупаційні війська російської імперії скинули його з постаменту, а також ввели заборону на видавництво українських книг, закрили книгарні та бібліотеки, заборонили вивчати українську в школах та почали утискати греко-католицьку церкву. Під час Першої світової війни Коломия була в епіцентрі бойових дій, її декілька разів займали різні війська, внаслідок чого вона зазнала численних руйнацій та грабунків. У 1918 році владу у місті перебрала українська влада під проводом ЗУНР, сотні коломиян стали добровольцями Української галицької армії у складі Гуцульського куреню. Та попри відчайдушну боротьбу 15 травня 1919 року польська армія прорвала український фронт, а вже 24 травня Коломию окупували румунські війська. У місті знову встановилася польська влада.	
--	--	--

Період радянської окупації

Автор:	Трагічна доля спіткала місто і під час Другої світової війни. Одразу після підписання пакту Молотова-Ріббентропа у місто зайшла червона армія і життя містян перебудувалося за новими правилами. Приватні підприємства – націоналізували, багато коломиян вимушено виїхали працювати у шахти Донецького басейну. Почалися утиски української культури: заарештовували громадських діячів та їх родини, які згодом депортовували до Сибіру. Переслідування зазнали і представники польської, німецької та єврейської меншин. У 1941 році після нападу Німеччини на СРСР більшовицька влада з поспіхом покинула Коломию, підірвавши залізничний вокзал та майстерні колишньої фабрики. Місцеві члени Організації Українських Націоналістів одразу сформували нову владу, піднявши над містом синьо-жовтий стяг, який промайорів недовго. Початок липня 1941 року – нова окупація військами 8-го угорського корпусу. 3 серпня того ж року Коломия стала центром Коломийської округи, відновилася діяльність коломийського	
---------------	---	--

	українства. Вийшов перший номер часопису «Воля Покуття», сформувалась старшинська школа ОУН, запрацювали кооперативи. Однак сподіванням та планам українців не судилось реалізуватися. 10 серпня 1941 року влада у місті перейшла до німецьких окупантів, які в свою чергу знищили більшість українських націоналістів та практично все єврейське населення. На території міста було створено 3 гетто, у яке запроторювали євреїв не тільки з довколишніх сіл, а і з Косова та Городенки. Загалом за період німецької окупації нацисти спалили третину міста та розстріляли 17465 його мешканців. 28 березня 1944 року червоне військо зайшло у вже залишену німецькими окупантами місто. Одразу із цим сили НКВД та НКВС були направлені на боротьбу з потужним національно-визвольним рухом, внаслідок цієї боротьби тисячі мешканців Коломиї та району були вбиті, або заслано в сталінські табори. Більшовики відновили роботу старих фабрик та заводів, таких як «Коломиясільмаш», і заснували нові:	
--	--	--

	швейну, килимарну, гардинну фабрики, деревообробний завод, завод «Електрооснастка». За словами старшого покоління вироби цих заводів можна було придбати за тисячі кілометрів від міста, але не в ньому самому. Індустріалізація міста швидко підняла і чисельність його населення: через велику кількість фабрик та заводів у місті мешкало біля ста тисяч людей, втім тепер значну їх частку складали росіяни, значно поменшало поляків та євреїв. Вперше за багато років українці складали велику частину населення Коломиї: багато депортованих з Лемківщини українців оселилося в Коломиї. В місті з неймовірною швидкістю зводились депресивні радянські будівлі: житлові багатоповерхівки, робітничі гуртожитки, пошта, універмаг та кінотеатр. Така забудова вступала у справжній дисонанс із австрійською архітектурою міста. Український націоналізм міцно дрімав аж до кінця 80-х років. У 1988 році коломияни заснували культурне товариство «Поступ», яке займалось друкуванням	
--	--	--

	національно-демократичного видання «Агро», на сторінках якого друкувались матеріали на заборонені тоді теми. Національні акції з часом набували все дедалі більшої популярності, відтак у 1990 році мешканці міста взяли участь у живому ланцюгу на честь Акту злуки. Того ж року у місті відбулися перші демократичні вибори і того ж року було демонтовано пам'ятник ідолу та творцю червоного режиму – леніну.	
--	--	--

РОЗДІЛ II. АРХІТЕКТУРА

Площа Відродження

	Зараз на цьому місці знаходиться монумент Тарасу Шевченку, який відкрили у серпні 1993 року. З того часу Великий Кобзар щодня задумливо спостерігає за мешканцями Коломиї, що проходять повз нього Площею Відродження, або Площею Ринок, як її називали у давнину. З	
--	---	--

	самого свого початку вона слугувала епіцентром торгівлі для Коломиї та її околиць. Сюди зі своїми товарами прибували купці та ремісники, а містяни та селяни охоче приходили не тільки за покупками, а і за найціннішим товаром – новинами та інформацією. Окрім торгівлі, впродовж багатьох століть на цій площі відбувалися і найважливіші події міста. Вже за часів Австро-Угорщини на площі звели багато будинків староєвропейського архітектурного зразку, які і до нині нагадують про тодішню суміш культур у місті. Втім за історію свого існування Коломия	
--	---	--

	пережила не одне руйнування, тому сьогодні старовинні будинки на Площі Відродження це лише відголосок того, що було тут раніше. Зберегти стан близький до початкового вдалось будинкам західної сторони вулиці. Одними із таких є будинки №1 та №2, де з кінця XIX ст. приймав своїх гостей готельний дім «Гранд», у числі яких були і відомі люди, наприклад Микола Лисенко, який гостював у Коломиї у 1903 році під час святкування з нагоди тридцятип'ятиріччя творчої діяльності. В інших ж будинках розміщувались крамниці, лавки ремісників, ресторації, канцелярії, книгарні,	
--	---	--

	банк. Втім після окупації червоною армією від маленьких, затишних прилавків не залишилось нічого, адже на їх місці виникли великі державні магазини; готель, у якому раніше поселялись гості міста – перетворився на приміщення районної служби НКВС та міську прокуратуру, а саме серце міста Площа Ринок – стала Площею леніна і остаточно втратила свій колишній колерит.	
--	---	--

Ратуша

	У самому серці міста височіє головна споруда Коломиї, – Ратуша. Сюди веде кожна вулиця, і кожна вулиця звідси ж і починається. Сучасна будівля міської ратуші була зведена у	
--	---	--

	1877 році. Вона була призначеною для розміщення у ній магістрату. Так у ті часи називали органи станового міщанського самоврядування та суду у деяких європейських країнах. Втім не тільки закони та заборони лунали у стінах тодішнього магістрату. Тут ще за часів Австро-Угорщини часто проводили урочисті бали, а на площі перед нею – військові паради. Один із таких парадів навіть проводився тоді ще майбутнім цісарем Австро-Угорської імперії Карлом I Габсбургом. Та вже невдовзі під вежею колишнього магістрату свої військові паради проводили вже	
--	---	--

	більшовики, а сама Ратуша перетворилась на стоматологічну поліклініку та медичне училище. Аж у 1990 році міська Ратуша знову повернулася до свого першочергового призначення, яке виконує і тепер. Сьогодні тут знаходиться Коломийська міська рада. Насправді, це один із небагатьох випадків, (принаймні у Коломії), коли споруда зберегла не тільки свій стан, а і продовжує функціонувати у тому руслі, у якому це було задумано з самого початку. Втім, до таких випадків ми ще повернемось. З архітектурної точки зору тридцятип'ятиметрова Коломийська ратуша	
--	--	--

	розроблена у кращому стилі неоренесансу: мінімалістична та симетрична. Втім цікаве і її місце розташування, – вона знаходиться на розі сучасних площі Відродження та проспекту Грушевського, демонструючи всьому місту куранти, які, на превеликий жаль, у 2013 році назавжди зупинили свій лік часу.	
--	--	--

Театральна вулиця

	Йдучи вздовж площі Відродження, на північ від міської ратуші Ви неодмінно потрапите на одну із найбільш мальовничих вуличок Коломиї. Чомусь, саме вулиця Театральна викликає у містян найбільше асоціацій із історією міста та	
--	---	--

	старовинною архітектурою. Воно і не дивно: будівля Народного Дому, Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття, Катедральний Собор Преображення Христового, давні житлові будинки та дорога, яка й досі вимощена старою австрійською бруківкою. Насправді, серед усього вищеперечисленого найстарішими є саме житлові будинки, які були зведені у кінці XIX ст.. Та зрештою, та атмосфера, той дух староєвропейського міста, який буквально парує у повітрі – саме те, що робить її настільки привабливою і для гостей міста, і для самих коломиян.	
--	--	--

Костел святого Ігнатія Лайоли

	Проходячи під липами Театральної рано чи пізно Ви потрапите на вулицю Франка, яка так само зберігає багато цікавої історії, а Костел Езуїтів на цій вулиці привертає неабияку увагу. «Езуїтів у церкві можна не любити, але вчитися у них – треба...» Чернечий орден отців-ісусівців був заснований іспанським дворянином Ігнатієм Лайолою у 1534 році і підпорядковувався виключно Ватикану. Наприкінці ХІХ ст. коломияни прийняли у своєму місті отців-езуїтів, адже містянам імпонувала їх боротьба з єретиками та можлива реформація християнської церкви. До того ж важливим	
--	--	--

	чинником для прийняття ченців у місті була велика частка польського населення. Будівлю Костелу спорудили у 1897 році за пожертви небайдужих мешканців міста, втім роботи з оздоблення тривали до 1905 р. Малярською роботою займався Вацлав Якуб Езьорк з Боснії. На жаль, оригінальним залишився тільки чернечий девіз, викарбуваний на одній із арок: «<i>Ad maiorem Dei gloriam</i>» – для більшої слави Божої. А все через варварську експлуатацію будівлі. Після закінчення другої світової війни і переселенням польського населення з терен Коломийщини радянська влада	
--	---	--

	встановила свої порядки, в тому числі і в Костелі єзуїтів. Тут більшовики облаштували склад для меблевого заводу, через що, власне, більшість фресок і були понівечені. Втім у 1946 році прихожани змогли врятувати найголовніше – ікону Коломийсько-Покутськ ої Матері Божої, яку вивезли до Польщі, та скульптуру Діви Марії, яку переховувала впродовж багатьох десятиліть більшовицького атеїзму прихожанка Стефанія Пітуга. Зрештою, свої головні артефакти Костел святого Ігнатія Лайоли повернув тільки після здобуття Україною Незалежності. З дзвінниці Костелу	
--	---	--

	єзуїтів чітко проглядається інша неоготична будівля. Сьогодні вона відома всім як Гімназія імені Михайла Грушевського, втім раніше у 1899 році ця споруда була Католицьким навчальним закладом Святої Урсули. Подейкують, що між цими скарбами неоготичної архітектури прокладений підземний шлях. Втім хто зна, чи вдасться його комусь відшукати...	
--	--	--

Площа Героїв (Площа Скорботи)

	Прямуючи на схід по вже відомій нам вулиці Франка Ви потрапите на Площу Героїв, або Площу Скорботи. Чому ж у неї дві назви? Ситуація не з простих. Втім, давайте дотримуватись хронології. Згодом, на місці зруйнованого єврейського кварталу більшовики влаштували військовий меморіал, присвячений воїнам червоної армії, які нібито загинули, звільняючи Коломию від німців, хоча боротьбу вони вели проти Української Повстанської Армії. З того часу цей меморіал носить назву Площі Скорботи, як фактично називається і до тепер. Втім вже після 2014 року, а тим паче після повномасштабного вторгнення росіян у 2022 році, у суспільстві почало назрівати питання про реконструкцію площі і надання їй статусу меморіалу українським захисникам. Хоча офіційно реконструкція	
--	--	--

	ще не розпочалась, втім містяни вже називають це місце Площею Героїв.	
--	---	--

Коломийська філармонія імені Олександра Козаренка (Сокіл)

	Височіє у Коломиї не тільки міська ратуша. Ще здалеку, особливо, якщо прямувати з півдня міста, на горизонті, ліворуч від Площі Героїв видніється чотирикутна дерев'яна башта. Це – будівля «Соколу», польського гімнастичного товариства, яке займалося і патріотичним вихованням молоді. Споруди товариства «Соколів» можна знайти у багатьох містах Галичини: Стрию, Бучачі, Львові, Калуші. Коломийський «Сокіл» повстав за проєктом	
--	---	--

	найвідомішого галицького архітектора Івана Левинського у закопанському стилі. Після Першої світової війни, з 1918 до 1919 року у приміщенні «Соколу» сформувалась старшинська школа Української Галицької Армії, але проіснувала вона недовго. Згодом, після чергового захоплення Коломиї поляками «Сокіл» відродився і проіснував аж до захоплення Заходу України радянськими військами. Десятиліттями будівля занепадала на очах мешканців міста. Колись велична будівля «Соколу» була лише тінню себе колишньої. Та несподівано, у 2022 році коломиянин, оперний співак та соліст Національної опери України Микола Губчук, разом із місцевими митцями прийняли авантюрне рішення – створити у	
--	---	--

	приміщенні колишнього «Сокола» філармонію. Попри усі складнощі зі старим приміщенням, яке потребувало термінового ремонту та попри війну вже 8 травня 2022 року у Коломийській малій філармонії відбувся перший благодійний концерт. Саме так відбулося переродження коломийського «Сокола». Сьогодні це єдина в Україні філармонія, яка знаходиться не в обласному центрі, ба більше, тут вже виступали світові зірки опери, такі як Хінамі Йоко та Курт Шмідт. Як полюбляють казати місцеві: «Сокіл знову розправив свої крила»	
--	--	--

РОЗДІЛ III. КУЛЬТУРА

Автор:	Все ж таки, завдяки чималій кількості європейської архітектури XVIII ст. Коломия не одразу сприймається як «столиця Гуцульщини». Втім називають її так насамперед через музеї, у яких зберігаються чимало цінних експонатів гуцульської культури.	
---------------	--	--

Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського

Автор:	У центрі вулиці Театральної знаходиться споруда, архітектура якої по-справжньому заворожує, а статуї, які знаходяться на північному фасаді будівлі нагадують всесвітньовідомі пам'ятки європейської архітектури. Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття	
---------------	---	--

	імені Йосафата Кобринського – перший музей українського мистецтва на заході України. Коломийська інтелігенція порушила питання про створення такого закладу ще в кінці XIX століття. Вже згодом у місті з’явилась будівля майбутнього музею, щоправда в ті роки він звався Народним домом. Спорудили його завдяки о. Йосафату Кобринському – греко-католицькому священнику, публіцисту та громадському діячу, з ім’ям якого асоціюють музей до сьогодні. Саме отець Йосафат наполягав на створенні музею Гуцульщини. На жаль, меценат не дожив до моменту, коли вже його племінник, Володимир	
--	--	--

	Кобринський реалізував його плани. 31 грудня 1934 року, після отримання довгоочікуваного дозволу від польського уряду у Коломиї почав функціонувати Український народний музей «Гуцульщина» імені отця Йосафата Кобринського. Після розграбунку впродовж Другої світової війни музей відновив свою діяльність аж 1944 року. У радянські часи багато експонатів та колекцій музею були клеймовані, як «антирадянські», а працівників неодноразово звинувачували у націоналізмі. Володимир Кобринський особисто займався переховуванням цінних документів та	
--	---	--

	ексклюзивних експонатів, втім близько 1950-го року його таки звільнили, а на подвір'ї музею було спалено близько 10 тисяч старовинних книг та документів, які так само клеймували «націоналістськими». Свою сучасну назву музей отримав у 1996 році, а статус національного тільки у 2009. Вже з того часу він відомий не тільки в Україні, а і за її межами. Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття входить до Королівської енциклопедії Великої Британії у якості «музею світових шедеврів».	
Гід Роман Миколайович:	До колекції музею входять понад 50 000 експонатів, які відносяться до всіх	

	видів народного мистецтва жителів Гуцульщини та Покуття починаючи з XVII століття. Завдяки амфіладній системі розміщення виставкових залів відвідувачі мають змогу ознайомлюватись із експонатами поступово та без поспіху. У першій залі Ви можете поцікавитись художньою обробкою металу та дерева, які розвивались на Гуцульщині ще з часів Русі. Тут експонуються вироби XVII – початку XX століть. Такі види мистецтва був поширеним на Косівщині та Верховинщині, де майстри за допомогою технік лиття, гравірування та інкрустації,	
--	--	--

	виготовляли з металу не просто знаряддя праці, а справжні витвори мистецтва. З деревом на Гуцульщині працювали за допомогою технік видовбування, вирізування та випалювання, майстерне володіння якими допомагало створювати як предмети побуту, так і музичні інструменти. У експозиції музею експонуються роботи Дмитра Дутчака, Івана Федюка, Федора Харінчука. Поширеною на теренах Коломийщини та Косівщини була гончарна справа та створення художньої кераміки. Керамічні вироби, які створювались гуцульськими майстрами відрізнялись	
--	---	--

	не тільки палітрою кольорів, а і мотивами, які зображувались на кераміці. Класиками гуцульської кераміки вважають родину Баранюків, які створювали свої посудини у Косові близько 1820-х років. Невід’ємним, а можливо навіть основним елементом гуцульської культури є вбрання. Воно тісно пов’язане із історією народу, його матеріальною та духовною складовою. Виготовлений в домашніх умовах одяг поєднує в собі мистецтво крою, ткацтва, вишивки, обробки шкіри, силяння та в’язання. З особливою шанобливістю ставились мешканці	
--	--	--

	гуцульщини до весільних традицій, зокрема весільних нарядів. Невід'ємним їх компонентом були вовняні довгі накидки: сіра накидка з рукавами у молодого, біла накидка без рукавів у молодої. Багато саме весільних традицій, в тому числі і щодо вбрання і до сьогодні підтримуються на теренах Гуцульщини та Покуття. Серед унікальних експонатів музею є реконструкція гуцульської хати, всередині якої знаходяться оригінальні предмети побуту жителів цього регіону. Глиняна піч з художніми кахлями, автентичне ліжко з викарбованими орнаментами, ікони,	
--	--	--

	посуд, традиційна вишивка.	
Автор:	Вражає та переносить назад у часі фінальна виставкова зала, колекція якої геть не пов'язана із гуцульською та покутською культурою. Тут знаходиться реконструкція квартири відомого письменника Андрія Чайковського, який написав багато своїх творів саме у місті над Прутом. А жив письменник – тут, у теперішній будівлі музею Чайковський винаймав три кімнати, у яких він написав такі свої твори, як: «На уходах», «Козацька помста», «До слави» та багато інших.	

Музей писанкового розпису

Автор:	До Національного музею народного	
---------------	----------------------------------	--

	мистецтва Гуцульщини та Покуття відносять і інші філії, серед яких є і всесвітньовідомий Музей писанкового розпису. Це єдиний у світі музей у формі писанки, його нестандартна архітектура прогреміла славою на всю планету одразу після урочистого відкриття 23 вересня 2000 року. Втім свою роботу він почав ще у 1987 році, у приміщенні церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії де профункціонував до 1990 року, оскільки святиню передали віруючим. Наступні десять років Музей писанкового розпису розміщувався у непристосованій для цього будівлі. Сучасний музей-пам'ятку спроектував архітектор	
--	---	--

	Ігор Шумин керуючись концепцією Ярослави Ткачук, Василя Андрушка та Мирослава Ясінського. Окрім експозиції писанкарного мистецтва у музеї також відбуваються різноманітні виставки, майстер-класи та презентації.	
Гід Аліна Дмитрівна:	До колекції нашого Музею писанкового розпису належать понад 12 000 писанок зі всієї України та навіть світу. У головному виставковому залі представлені писанки, створені у різних регіонах України, кожен з яких має свої особливості та свої техніки розпису. До прикладу, гуцульським писанкам характерна яскрава палітра	

	кольорів та геометричні орнаменти, в той час як майстри з Поділля використовують здебільшого м'які кольори та візерунки пов'язані з рослинами. Найцікавішим у писанковому розписі є його сенс, адже кожен орнамент та кожен малюнок щось означає. Наприклад зображення риби на писанці – символ життя, здоров'я, родючості; трикутник – відображає втілення ідеї триєдності природи, тобто неба, землі і людини. Кожна писанка – це не просто краса, це історія, яка розповідає нам значно більше, ніж ми можемо побачити на перший погляд. Відтак, історія ця – постійно крокує вперед, тому у сьогоднішній експозиції	
--	--	--

	ми бачимо не тільки старовинні писанкові вироби, а і ті, які створили вже наші сучасники, закладаючи актуальний сенс у своє мистецтво.	
--	--	--

Епілог

Автор:	Коломия – завжди зберігала в собі щось європейське. Однак це й не дивно, адже вона буквально зводилася за зразком кращих європейських міст. Сьогодні ж люди тут живуть за своїм власним ритмом і серед пам’яток європейського минулого будують своє європейське майбутнє. На кожного гостя тут чекає яскравий гуцульський колорит та традиційна галицька стриманість, які змусять Вас знову повернутись до	<i>Загальні плани міста, Відеокадри зроблені за допомогою дрону Фінальний епізод.</i>
---------------	---	--

	перлини гуцульського краю.	
--	-------------------------------	--